שעבד במקדש וכו'. לכאורה משמע דוקא במקדש הוא דאיכא מיתה אבל טמא ששימש בבמה אין בו מיתה. והא ודאי ליתא משמע דמיתה הוא משום שחילל קדשי בני ישראל ומה לי במקדש ומה לי בבמה כיון שהם קדשי השם אין להקריבם מדברי הראב"ד ז"ל (פ"ז) שכתב כיון שטבול יום שנכנס למקדש בכרת היכי משכחת לה טבול יום ששימש במיתה והא בשביל ביאת מקדש ואיני מוצא אותו אלא בבמה א"נ שעשה בית יד ארוכה לגנורא והפך אברים מבחוץ. הרי כתב בהדיא דבבמה ליכא משום ביאה ואיכא משום טמא ששימש. וכ"ש נמי מה שכתבתי בתחלת הלכות [אלו (ד"ה ואם)] שתויי יין ששימש אעפ"י שלא נכנס חייב דומיא דטמא ששימש ולא נכנס. ומה שכתב הרב ז"ל במקדש לאו דוקא. ובמשנה (סנה' פג:) אינו אלא כהן ששימש בטומאה כו'. ואפשר דנקיט במקדש משום דבעי למתני עלה אחיו הכהנים מוציאים אותו לחוץ ופוצעין את מוחו דהיינו מוציאין אותו מן המקדש שלא לטמא את המקדש. והתוס' ז"ל פרקו קושית הראב"ד ז"ל בפרק ידיעות הטומאה (יז.) דאיכא נפקותא בין כרת למיתה בידי"ש שכתבו על זה דאמרי' אי דשגגה בר כרת הוא הקשה ר"ת מה בכך כו' מ"מ איכא נפקותא טובא דהא קי"ל [מכות כג.] חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן ואם בעל כרת נשאר עליו מיתה, כלומר ועדיין נשאר עליו חיוב מלקות אחר משום ביאה, ועוד נפ"מ דמיתה כגון שהזיד בשימוש טומאה מקדש ע"כ. ואע"ג דאמרי' חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן, ה"ה לחיוב מיתה בידי"ש. ואפשר דלרבותא נקיט חייבי דאמרי' (סנהד' סד: וש"נ) הכרת בעולם הזה מכרת לעולם הבא:

ב אחיו הכהנים כו'. משנה היא בפ' הנשרפין (פא:). ואפי' שו' פר"ח) דאיכא כמה גמגומים עלה, חדא כיון שאינו חייב מיתה בידי אדם היכי קטלין ליה בידים. ותו דמשמע שהיו הורגין אותו ודם שאין טמא מת נכנס לשם [נבכה"מ פ"ה מ"ה] וכ"ש המת עצמו. ותו מאי שנא מזר ששימש דקי"ל (רמב"ם) שהוא במיתה בידי"ש. ותו אמאי ממיתין אותו מיתה מנוולת כזו שאינה דומה לאחת מארבע מיתות ב"ד. כל זה שאל השואל. וראיתי שכתב הר"ן הוא הלמ"מ דומיא דקנאים פוגעים בו. וא"כ הקושיות מפורסמות שכך נאמרה הלכה. אבל הסוגיא אינה מתיישבת לפי שיטה זו. עצמו לתרץ. וכבר האריכתי הרבה בתוספת תשובה והוכחתי שאין זה דעת הרב ז"ל. חדא דלא פירש שהוא הלמ"מ כמו ותו דאי הוי הלמ"מ הוה עליהם ברכה שהם מקיימין ההלכה והיכי תיסק אדעתין לומר שימחו בידם עד שהוצרך לומר אין מאי והאי דקאמר לא היו מביאין אותו לב"ד ואי הלכה הוא הפירוש שלא היו צריכין להביא אותו לב"ד. הלכך העליתי שם דהקנאים אמרת (שם מו., [illegible]) ב"ד מכין ועונשין שלא מן הדין, כיון דסוף סוף חייב מיתה בידי"ש והכהנים הפקירו עצמן לכך הם אבל לא לזר ששימש. ומה שהיו ממיתין אותו בחיל, אפשר דחוץ לעזרה דתנן לאו דוקא אלא חוץ לחיל. והכהן אלי' אינו אלא מדרבנן והכה"ג לא גזרו דמלוה קא עבדי. והכהנים נהגו סילסול בעצמן שלא להמתין עד אשר יטמאו הרב או הכהן את ערתו בגזירין של עצים. ואפילו לפי הטעם שכתבתי דהקנאה דרבנן הוא, אם יצא מן העזרה אין פוצעין את מוחו. דדומיא בו הקנאה. והיינו דקתני מוציאין אותו מן העזרה. וא"ת א"כ אם עבד ופירש אפי' שהוא עדיין בעזרה למה היו ממיתין אותו. איכא עליו חיוב כרת משום טמא שנכנס למקדש. ואע"ג דטמא שנכנס למקדש אין פוצעין את מוחו, שאני טמא זה שעבד אפשר שפירש פוצעין את מוחו. ומ"מ אם יצא חוץ לעזרה לא היו פוצעין את מוחו אלא מביאין אותו לב"ד ומלקין אותו מר שכך דקנאים פוגעים בו דקי"ל ([illegible]) אם פירש אין פוגעים בו. וכבר האריכתי הרבה בתוספת תשובה. ספק אחר אם שימש בטומאה בשבת היו מחללין את השבת ופוצעין את מוחו או לא. ונשאלה לדעת הר"ן ז"ל דאמר ור דהכך נאמרה הלכה שיפצעו את מוחו ואפילו בשבת אבל לדידן מאי. ומסתברא לי שלא היו מחללין עליו את השבת אלא כונסין אותו באחת מן הלשכות עד מוצאי שבת ופוצעין את מוחו ואפילו לפי שיטת הר"ן ז"ל:

פרק רביעי

א טמא שעבד במקדש חילל עבודתו וחייב מיתה בידי שמים על עבודתו אע"פ שלא שהה. שנ' וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי הרי זו אזהרה לעובד בטומאה ולהלן הוא אומר ומתו בו כי יחללוהו, מה חילול האמור כאן מיתה בידי שמים אף כאן מיתה בידי שמים. וכל לאו שחייבין עליו מיתה בידי שמים לוקין עליו: ב אע"פ שאם עבד בטומאה אינו חייב בבית דין אלא מלקות, אחיו הכהנים לא היו מביאין אותו לבית דין אלא מוציאין אותו לחוץ ופוצעין את מוחו בידן ואין ממחין עליהן בכך:

טמא שעבד במקדש חילל עבודתו. משנה : ומ"ש שם בפרק שני ואם יקשה עליך היאך ד וכא ישהא ביאה : ומ"ש וחייב שמים בסוף פרק : ומה שכתב שנאמר בני ישראל וכו' אומר ומתו בו כי חילול האמור שם ידי שמים וכו', שם: עבד בטומאה אינו דין אלא מלקות א היו מביאים אותו וציאין אותו לחוץ חו וכו'. משנה בסוף שרפין (פא:):

משנה למלך

א דלא פסיקא להו אלא דבעינן כדי יציאה דומיא כדי פשיטה אבל לא בעינן כדי כניסה. אך הרואה ריהם דהכא בעינן כדי פשיטה ולבישה וא"כ גבי יד פשיטא לן דבעי כדי יציאה וכניסה דהוי דומיא וכמו שכתבו בפ"ב דשבועות יעו"ש. וגבי כלאים לק אם שהה כדי לפשוט וללבוש אף דקי"ל דלאו אין לוקין הוא משום דחשיב שהייה כמעשה כיון די מעשה וכמו שכתבו התוס'. ויש לדקדק אי בעינן ות במזיד והתרו בו ואז כל מה ששהה אח"כ ן שתחילת המעשה היה בו חיוב מלקות או דילמא ן בו בתחלה חשיב כמעשה. ונראה דהא ודאי מזיד חשיב כמעשה, אך מאי דאיכא לספוקי הוא שיב כמעשה או לא ואם נאמר דשוגג לא חשיב יכין אנו לומר דלרב אשי מאי דבעי הכא רבא מלקות הוא לענין איסור מלקות דהא הך בעיא י וכמו שכתבו התוס' אך אם נאמר דאף שוגג חשיב כמעשה אתי בעיא דרבא כפשטה והיא למלקות משום דאף שאין בו מעשה לוקה כיון שתחלת הטומאה באה ע"י מעשה שטימא עצמו אך לכ"ע אם נטמא באונס שבא חבירו וזרק עליו השרץ לכולי עלמא לא לקי דהא תחלת הטומאה לא באה על ידי מעשה:

פ"ד ב אחיו הכהנים לא היו מביאין אותו לב"ד אלא מוציאין אותו לחוץ כו'. ובפרק הנשרפין דף פ"א תנן מוציאין אותו לחוץ לעזרה ע"כ. ואני מסתפק אי דוקא תנן חוץ לעזרה דהיינו עזרת ישראל שהוא מחנה שכינה אבל לא היו מוציאין אותו מעזרת נשים. ואע"ג דתנן בפ"ק דכלים (מ"ח) החיל מקודש הימנו שאין גוים וטמא מת נכנסים לשם כו', אי משום הא לא קשיא דכל הני מעלות מדבריהם נינהו אבל מן התורה טמא מת מותר ליכנס במחנה לויה ואף המת עצמו וכדאיתא בפרק היה נוטל (כ:) אבל מעזרת ישראל ולפנים טמא מת שנכנס לשם חייב כרת וכמו שביאר כל זה רבינו בפ"ז מהלכות בית הבחירה. ולפי זה אפשר שהכהנים לא היו נזהרים אלא מלהמיתו בעזרת ישראל שהוא מן התורה אבל חוץ מעזרת

מהר"י קורקוס

שעבד וכו'. פ"ב דזבחים (טו:) נתבאר דקרא ו מקדשי בני ישראל בטמא ששימש מיירי. גם כבי' טובא. ושם נתבאר שאין חלוק בין טמא מת אם ורבינו. ודין המיתה נתבאר בסנהדרין פרק והפסוק שלמד ממנו רבינו הוזכר שם : וכל לאו נשרפין (פא:) במשנה לא היו מביאין אותו לב"ד וציאין אותו חוץ לעזרה ופוצעין את מוחו בגזירין הר"ן ז"ל שאין אפשר שיהיה דמו של זה מסור להורג בידים מי שאינו מחויב מיתת ב"ד ומנין אפשר שהוא הלכה למשה מסיני דומיא דגונב את ובועל ארמית השנויים גם שם במשנה ונדחק . ולשון רבינו שכתב אין מוחין עליהם בכך נראה שאינה הלכה למשה מסיני. גם לא מצינו שהוזכר בזה הלמ"מ. ועוד תירץ דאפשר שהוראת שעה היתה דב"ד מכין ועונשין שלא מן הדין [שם מו.]. וקשה על זה דלקבוע לדורות אין זה נקרא הוראת שעה. ועוד דב"ד ניחא אבל לתת חרב ביד אחיו הכהנים להרוג ובמיתה מנוולת כזו מנין לנו. ובגמרא נראה דאפילו אם לא היה בדבר מיתה אלא לאו לחוד לא קשה כולי האי איך היו ממיתין אותו ולמ"ד דמיתה איכא ניחא ליה שפיר כיון שחייב מיתה לשמים שיוכלו אחיו הכהנים להרוג אותו חוץ לעזרה דגברא קטילא קטלי וצ"ע : וכתב רבינו מוציאים אותו לחוץ ואילו במשנה אמרו מוציאין אותו חוץ לעזרה. כבר כתב הר"ן ז"ל דלאו דוקא חוץ לעזרה שאף חוץ לחיל והר הבית היו צריכים להוציאו כדתנן במס' כלים (פ"א מ"ח). ולכך כתב רבינו לחוץ סתם דמשמע חוץ לכל המקדש. עוד תירץ הר"ן דאפשר דהוי'

אך כו'. כבר בארנו למעלה (פ"א) מאי נ"מ שיש בין חיוב כרת לחיוב מיתה בידי"ש: כגון שנטמא בעזרה כו'. הכי תא בפ"ב דשבועות (יז:). והא"ת והוי מצי לאשכוחי כגון שנטמא בחוץ ועשה בית יד ארוכה לגנורא ולא נכנס בפנים והפך בו אבר על האש, אלא משום דלא משכחת ם טולי הכי. אבל גבי טבו"י שנטמא בעזרה כתב הראב"ד ז"ל לאשכוחי כגון שעשה בית יד ארוכה לגנורא. ל כגון שעמד טבו"י בעזרת נשים בעזרת ישראל שהוא אין בינו ובין המזבח אלא כ"ב אמה עזרת אל ועזרת כהנים, ואפשר לעשות יד ארוכה כשיעור זה וטבול יום רת נשים אינו אלא מדרבנן. אבל ם אומר שהיה עומד חוץ רת נשים מתמעט הוא לעשות בית רוכה קכ"ו אמה שיש בין תחלת ת נשים למזבח ושיוכל להפך אברים שעל המזבח וה"נ:

ד וכן טמא שטבל כו'. אם הוא טבול יום שהוא מחוסר כפורים אחר שהעריב שמשו מותר לעבוד לכתחלה מהעבודות הנעשות בלילה כגון הקטרת איברין וכיוצא בה כאשר ביאר ז"ל במקומו. ואם הוא טבו"י שמחוסר כפורים עבודתו פסולה כמבואר בסמוך. ואיכא למידק בדברי הרב ז"ל מ"ט לא קאמר חלל עבודתו כדנקט בריש פרקא וכלישנא דקרא דכתיב ולא יחללו. וי"ל משום דאמרינן בגמרא פי' אלו הן הנשרפין (פג:) טבו"י ששימש מנ"ל דתניא ר' סימאי אומר רמז לטבו"י שאם עבד חלל מנין ת"ל קדושים יהיו וגו' ולא יחללו אם אינו ענין לטמא ששימש דנפ"ל מוינזרו תנהו ענין לטבו"י ששימש. הא קמן דטמא ששימש חמור מטבול יום ששימש שזה טבל ומהר קצת וזה לא טבל כלל ומשו"ה אי לא הוי קרא יתירא לא הוה אמרי' דטבו"י פוסל עבודה. והיינו דקאמר ר' סימאי רמז לטבו"י כו'. ולהכי גבי טמא נקיט לשון חילל ותלה את שם גו' (ר"פ קדושים) אבל גבי טבו"י * ומחוסר כפורים נקיט לשון עבודתו פסולה דלא חמיר כולי האי אע"ג דטבו"י

* נ"ע שגבי מחוסר כפורים כתב כאן פסולה וצ"ע.

ג והיאך אפשר לו לעבוד ולא ישהה עד שלא יתחייב כרת אלא מיתה בידי שמים בלבד. כגון שנטמא בעזרה ויצא בקצרה וביציאתו היה צנור בידו והפך בו אבר על גבי האש במזבח וקירב שריפתו שכל קירוב עבודה הרי הוא כעבודה: ד וכן טמא שטבל ועבד קודם שיעריב שמשו עבודתו פסולה •וחייב מיתה בידי שמים. שנ' ולא יחללו שם אלהיהם, מפי השמועה למדו שזו אזהרה לטבול יום שעבד שעדיין טמא הוא. שנ' ובא השמש וטהר, מכלל שעדיין לא טהר.

השגת הראב"ד

וחייב מיתה בידי שמים. א"א כיון שטבול יום שנכנס למקדש בכרת היכי משכחת לה טבול יום ששימש במיתה והא איכא נמי כרת בשביל ביאת מקדש ואיני מוצא אותו אלא בבמה א"נ כמו שעשה בית יד ארוכה לגינורא והפך באברים מבחוץ.

ג והיאך אפשר לו לעבוד ולא ישהא וכו' וביציאתו היתה צנורא בידו וכו'. בפרק שני דשבועות (יז:):

ד וכן טמא שטבל ועבד קודם שיעריב שמשו עבודתו פסולה. ברייתא פ"ב דזבחים (טו: יז.) : ומ"ש וחייב מיתה בידי שמים שנאמר ולא יחללו שם אלהיהם בפ"ט הנשרפין (פג:) טבול יום ששימש מנ"ל דתניא ר' סימאי אומר רמז לטבול יום שאם עבד חילל מנין ת"ל קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו אם אינו ענין לטמא ששימש דנפקא לן מוינזרו תנהו ענין לטבול יום ששימש וילפינן חילול חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה: ומ"ש רבינו שעדיין טמא הוא שנאמר ובא השמש וטהר וכו' הוא לתת טעם למה חלוק ממחוסר כפורים. וכתב הראב"ד על מ"ש רבינו טמא שטבל ועבד קודם שיעריב שמשו חייב מיתה בידי שמים א"א כיון שטבול יום שנכנס למקדש בכרת היכי משכחת לה טבול יום ששימש במיתה והא איכא נמי כרת בשביל ביאת מקדש ואיני מוצא אותו אלא בבמה א"נ שעשה בית יד ארוכה לגינורא והיפך בה מבחוץ עכ"ל. ויש לתמוה כיון דקושיא זו לכולי עלמא איתא למה כתבה בהשגות כאילו היא פרטית לרבינו. וי"ל שמכח קושיא זו היה אפשר לפרש דהא דתנן בפי"א ממסכת פרה (מ"ד) ואם בא אל המקדש בין לפני ביאתו בין לאחר ביאתו חייב היינו חיוב מלקות אבל מכרת פטור מאחר שטבל אבל לרבינו שכ' (פ"ג [illegible]) חייב כרת קשיא. וי"ל דיש במיתה בידי שמים מה שא"כ בכרת דכרת היינו שאינו מגיע לששים שנה כדאמרינן בשילהי מועד קטן (כח.) ואיכא נמי כרת דיומי כדאמרינן נמי התם ומיתה בידי שמים אין לה זמן קבוע כמו שכתבו התוספות בפרק במה מדליקין (כה.). ועוד יש ביניהם דכרת הוא וזרעו נכרתים משא"כ במיתה בידי שמים וכמו שכתבו התוס' בפ"ק דיבמות (ב.). ועוד יש ביניהם שהחייב מיתה בידי שמים עלה מות בחלונו ובעלי חיים מקנה קנינו מתים פרתו רועה באפר והיא מתה תרנגולת רועה באשפה והיא מתה:

מקורות וציונים

הי"ג"ד. סמ"ג ל"ת [illegible].
המק בו פ"ט מ"ט.
רדב"ז (ד"ה כגון), פי' תוס' זבחים (לג: ד"ה וכשמאים ובתולך בו ד"ה שמה).
ריקי"ו, וגם רמז להודיענו כו' ע' ראב"ד שם:
הי"ד. שנ' ולא יחללו ויקרא כב ו. שנ' ובא ויקרא כב ז. פירש"י זבחים.
ראב"ד, אלא בבמה ע' מל"מ [illegible] כסים, ודיש במיתה בידי"ש משא"כ בכרת [illegible] המיתה בידי"ש [illegible] מן הכרת [illegible] שהחייב כרת [illegible] עליו אחר המיתה [illegible] וכ"כ [illegible] שם, שהחייב מיתה כו' עד סוף הדיבור הוא [illegible] [וע' ירושלמי סוטה [illegible] ובמדבר רבה [illegible] כד].
ריקי"ו, כדרכו בכל מקום נמנו בתקו"ן [illegible] פ"ו ה"ג.

משנה למלך

ישראל לא כדי לקרב מיתתו. שוב ראיתי להתוס' ז"ל רפ"ג דזבחים ((ג.) שכתבו לאו דוקא חוץ לעזרת ישראל אלא אף חוץ לעזרת נשים חוץ לחיל. ואפשר דמשום הכי כתב רבינו מוציאין אותו לחוץ ולא העתיק לישנא דמתניתין כמנהגו לרמוז דעזרה דמתניתין לאו דוקא אלא מוציאין אותו חוץ כלומר במקום הראוי להורגו. והרב בעל תוי"ט כתב חוץ לעזרה דבהר הבית מותרים טמאי מתים ומת עצמו ע"כ. ולא ידעתי כוונתו דאם רצה לומר דלעזרה דמתניתין היא מלה מדוייקת היכי מייתי ראיה ממתניתין דכלים דהא התם מוכח דחיל ועזרת נשים אין טמאי מתים נכנסים לשם, ואולי כוונתו לומר דמותרים מן התורה. ומכל מקום דבריו הם סתומים והנכון דחוץ לעזרה לאו דוקא אלא חוץ לחיל היו מוציאין אותו וכמו שכתבו התוספות:

ד מפני השמועה למדו שזו אזהרה לטבול יום וכו'. כתב מרן ע"ד הראב"ד וי"ל דיש במיתה בידי שמים כו'. וקשה דאם כן שיש בזה מה שאין בזה היאך כתב רבינו ז"ל (ה"ג) האיך אפשר לו לעבוד עד שלא יתחייב כרת אלא מיתה בידי שמים, ומאי קשיא דלעולם מתחייב בשניהם דיש בזה מה שאין בזה וצ"ע. ועוד קשה מ"ש וז"ל ועוד יש ביניהם דכרת הוא וזרעו נכרתים משא"כ במיתה בידי שמים, א"כ לפי זה חמור כרת ממיתה בידי שמים וחוזרת הקושיא במקומה. ומה שרמז הרב בזה מדברי התוס' ביבמות, משם מוכח דסברי דכרת חמיר טפי ממיתה בידי שמים. ואני חושב דאין אלו מדברי הרב ואיזה תלמיד כתבו וצ"ע. (א"ה עיין לעיל פ"ב מהלכות אלו דין י"ט [ד"ה ולפיכך] שהאריך הרב והמחבר בדברי הראב"ד ומרן ז"ל):

מהר"י קורקוס

הכלים מעלות דרבנן בעלמא והכא אוקמה אדינא דאורייתא. ודעת רבינו נראה כתירוץ הראשון כאשר כתבתי:

ג והיאך וכו'. פ"ב דשבועות (יז.) אלא הא דקי"ל טמא ששימש במיתה היכי משכחת לה אי דשהה בר כרת הוא אי דלא שהה היכי עביד עבודה ומשני אביי כגון שבא בקצרה והפך בצנורא דאמר רב הונא זר שהפך בצנורא חייב מיתה ופריך אדרב הונא והיכי דמי אי דלא הפיך לא מיעכל פשיטא ואי דלא הפיך בהו מיעכלי מאי קא עביד ומשני לא צריכא דאי לא הפיך מיעכלי בתרתי שעי והשתא מיעכל בחדא שעה וקמ"ל דכל קרובי עבודה עבודה היא ע"כ. ובזה נתבארו כל דברי רבינו. ופירוש צנורא מזלג. והקשו בתוס' ומאי קשיא ליה אי דשהה בר כרת הוא דהוא אינו הוי בר כרת נפ"מ דאיכא נמי מיתה משום שמוש ואם לקה נפטר מן הכרת שמחמת שהייה ועדיין חייב מיתה משום עבודה, ולא תירצו דבר. ורבינו נראה שמפרש כדברי רש"י שכתב היכי משכחת לה מיתה בלא כרת ע"כ. פירוש דלא קשיא ליה אלא דבעי לאשכוחי שיתחייב מיתה לחודה שנראה לו חידוש שלא ימצא מיתה בלא כרת. ואה"נ דאי לא הוי משכחת לה משני הוה אמר דלמא כדכתיבנא אלא בעי למידע אי משכחת לה ומשני דאי משכחת לה וגם רצה להודיענו לפי דרכו דקרובי בשולא מילתא היא ושיהיה זה במשנה. וזהו שכתב רבינו והיאך אפשר וכו' אלא מיתה בידי"ש בלבד. א"נ דלישנא דואלו שבמיתה קיל דמשמע שאפשר שיהיה טמא שעבד לבדו ושלא יהיה בהם אלא מיתה לחודה ואינך נמי הכי נינהו ולא הוי ליה למיכלל הא בהדייהו כיון דאיכא נמי כרת חמור מן המיתה ואפשר שגם זה דעת רבינו. והרמב"ן כתב דהוה מצי לאוקמי כגון ששגג בכניסה והזיד בעבודה וכ"כ הר"ן ז"ל. ועוד יש פנים אחרים ויתבארו בסמוך:

ד"ה וכן טמא וכו'. גם פ"ב דזבחים (יז.) מנין לטבול יום שאם עבד חילל שנאמר ולא יחללו אם אינו ענין לטמא תנהו ענין לטבו"י. ובתוס' הקשו תיפוק ליה מדכתיב ובא השמש וטהר מכלל דקודם ביאת השמש הוא טמא כדדריש במעריב מטהרה והרצו דגבי טבול יום איכא לפרושי מאי וטהר טהר יומא. ועוד הקשו מדוכתי טובא ותרצו אותם. ושאלו עוד בגמרא מנ"ל דבמיתה ותרצו דכתיב ולא יחללו ויליף חלול חלול מתרומה דכתיב בה ומתו בו כי יחללוהו. והוזכר כ"ז באלו הן הנשרפין (פג:). והפס רבנו פסוק דוטהר דקושטא דמילתא הכי הוא דוטהר טהר גברא והוא הכרח לומר אם אינו ענין ולהיותה דרשי' היותר פשוטה הנאמרת גבי מעריב כתב כן רבנו כדרכו בכל מקום. ובהשגות א"א כיון דטבול יום שנכנס לקדש בכרת היכי משכחת לה טבול יום ששמש במיתה הא איכא נמי כרת בשביל ביאת מקדש ואיני מוצא אותו אלא בבמה א"נ שעשה בית יד לצנורא והיפך באיברים מבחוץ ע"כ. והנה לפי מה שנתבאר בסמוך (ה"ג) גבי טמא ששמש אפילו אי לא משכחת לה לקים דהוא נפ"מ טובא כדברי התוס' והתם לאשמועינן דין קרובי בשולא בעי. ומ"מ המציאות שנתן הר"א ז"ל שעשה בית יד ארוכה הוא דחוק וקשה הדבר שיעשה הבית יד כ"כ ארוכה שתגיע מחוץ לכל מחנה שכינה עד המזבח כי לדעתו בכל מחנה שכינה חייב כרת והטבול יום כאשר נתבאר (בפ"ב) [בפ"ג] (ס"ט) היתה צריכה שתהיה גסה כפי האורך שלא תכפל ואיך יוכל לנענע אותו, כל שכן כי היו שם מעלות כי לא היה שוה. ובודאי מילתא דלא שכיחא היא. אם לא שידבר שהכניס אותה דרך חור או דרך גג. גם מה שהעמיד בבמה דחוק לומר כן דכולהו אינך דמיתנו התם במקדש מיירי ואם טבול יום לא מיירי אלא בבמה איבעי ליה לפרושי. ואיני יודע למה לא העמידה בנכנס דרך גגין דפטור משום ביאה כאשר נתבאר (פ"ג ס"ט) שאינה נקראת ביאה